

לכבוד:

גברת עינת קסוטו-שפי,

מנכ"לית אלו"ט

שלום רב,

הנדון: הסמכת מנתחי התנהגות – תגובה

1. בתאריך ה-8 ליוני 2016, התקבל לידי מכתבך בנוגע להסמכת מנתחי התנהגות. במכתבך הגבת למספר נקודות שעלו במכתב לידיעת הציבור אשר פורסם על ידי כעומד בראש הארגון הישראלי למוסמכים בניתוח התנהגות.
2. ראשית, שמחתי לקרוא כי גם באלו"ט מתייחסים בכובד ראש לנושא הסדרת מקצוע ניתוח ההתנהגות בישראל. כפי שטענתי במכתבי, נכון להיום, מקצוע ניתוח ההתנהגות בישראל הינו פרוץ ואינו מעוגן בחוק. דבר זה פוגע באיכות השירות הניתן לאלו הנדרשים לטיפול התנהגותי ייחודי ולכן קיימת חשיבות גדולה מאוד ודחיפות בהסדרת המקצוע. אנו שמחים לדעת כי דעתך זהה לדעתנו בעניין זה.
3. עם זאת, בהמשך לתגובתך ברצוני להגיב על מספר נקודות חשובות:
4. ראשית, במכתבך טענת כי אין להתנות את העיסוק במקצוע בקבלת הסמכה מטעם הלשכה הבינלאומית למנתחי התנהגות (BACB) וכי הסמכת ה-BACB אינה יכולה להוות "תנאי סף בלעדי". בנוגע לטענה זו, ברצוני להבהיר מספר נקודות חשובות:
 - א. ארגון ה-BACB הינו ארגון בינלאומי עולמי (ולא אמריקאי כפי שנהוג לחשוב) המנוהל על ידי מנתחי התנהגות מארצות שונות בעולם שנבחרו באופן דמוקרטי על ידי קהילת מנתחי ההתנהגות המוסמכים בכל העולם. זהו הגוף היחידי בעולם המקנה באופן עצמאי ובלתי תלוי, הסמכה למנתחי התנהגות. בארצות רבות הסמכת ה-BACB מהווה קריטריון ראשוני לקבלת רישיון מקצוע בניתוח התנהגות. בנוסף, ה-BACB הינו הגוף היחידי בעולם כמו גם בישראל אשר מאשר את תוכניות ההכשרה לניתוח התנהגות ומבחן ההסמכה שלו, כארגון בינלאומי תורגם למספר שפות, ביניהן עברית.
 - ב. תהליך ההסמכה של ה-BACB כולל ארבעה מרכיבים: סיום בהצלחה של קורסים אשר קיבלו את אישורו; סיום בהצלחה של שעות התנסות מונחות (פרקטיקום); מעבר של מבחן הסמכה והמשך לימודים באמצעות השתתפות בכנסים והרצאות. מכיוון שהיום, שלוש מתוך ארבעת דרישות המקצוע שנקבעו על ידי ה-BACB אומצו על ידי רוב תוכניות ההכשרה בארץ (כל התוכניות בישראל מאושרות על ידי ה-BACB, כולל אלמנט ההתנסות המעשית והכנסים המתקיימים בארץ מאושרים על ידי ה-BACB) אין אנו רואים סיבה שלא לאמץ גם את המרכיב הרביעי- **מבחן ההסמכה**. כאמור, מבחן זה תורגם לעברית ולכן הינו נגיש לכל ישראלי אשר עבר הכשרה בניתוח התנהגות באחת מהתוכניות במוסדות להשכלה גבוהה ועמד בקריטריונים של המוסד המכשיר וה-BACB.

5. עוד כתבת במכתבך כי תהליך ההסמכה וההכשרה של מנתחי התנהגות צריך להתבסס על לימודים עיוניים במוסדות מוכרים להשכלה גבוהה לצד הכשרה מעשית בתחום ועמידה בדרישות המקצוע כפי

שיקבעו על ידי משרד הבריאות. גם בעניין זה עליי לחדד מספר נקודות:

א. תחילה, חשוב לי להבהיר כי גם אנו, בארגון מנת"ה (ארגון מנתחי ההתנהגות המוסמכים בישראל) מאמינים כי תהליך ההסמכה וההכשרה בישראל צריך לקבל אישור משני גורמים: משרד הבריאות והגוף האקדמי המכשיר. ברור לנו לחלוטין, כי בנוסף לדרישות ה-BACB, כל דרישה אחרת שתגיע ממשרד הבריאות בנוגע להסמכת מנתחי התנהגות בישראל, תחייב התייחסות ומענה והיא תאומץ על פי חוקי מדינת ישראל. עם זאת, משרד הבריאות כגוף מנהל, אינו יכול לקבוע קריטריונים למקצוע אלא להסתמך על גוף מקצועי חיצוני אשר יקבע את הקריטריונים לעסוק במקצוע ניתוח ההתנהגות. גוף מקצועי זה הינו ה-BACB. כמו כן, לכל מוסד אקדמי בישראל יש את הזכות להוסיף תכני לימוד המותאמים לאופי העבודה בישראל, בנוסף לתכנים הנדרשים על ידי ה-BACB (דבר שבין כה וכה מתקיים היום בארץ).

ב. בנוגע ללימודי התחום- ניתוח התנהגות נלמד בעולם בשני אופנים: הדרך הראשונה בשונה מישראל, היא באמצעות לימודים אקדמיים בניתוח התנהגות לקראת תואר שני או דוקטורט המאושרים על ידי ה-BACB. הדרך השנייה הנהוגה כיום בישראל ובמקומות נוספים בעולם הינה במסגרת לימודי הסמכה בתוכניות הכשרה המתקיימות במוסדות להשכלה גבוהה ומאושרות על ידי ה-BACB, כאשר תנאי הקבלה שלהם מחייבים תואר ראשון לפחות, בניגוד לרוב המקצועות הפרא-רפואיים בארץ, ותנאי קבלה נוספים בהתאם לדרישות המוסד האקדמי. אמנם תוכניות אלו אינן תוכניות תואר אך הן אינטנסיביות מאוד, נמשכות שנתיים והתכנים הנלמדים בהן זהים לתכני החובה הנדרשים על ידי ה-BACB בתוכניות התואר השני והדוקטורט.

ג. לבסוף, חשוב לי להדגיש את החשיבות בהפרדה בין הגוף המכשיר (תוכניות ההכשרה) לבין הגוף המסמך (במקרה שלנו, ארגון ה-BACB) של מנתחי ההתנהגות. לא יעלה על הדעת כי הגוף המכשיר מנתחי ההתנהגות שאחד האינטרסים שלו הינו כלכלי (לקבל יותר סטודנטים) יהיה גם הגוף המסמך. מצב זה מתקיים כבר היום (סטודנטים שיוצאים מתוכניות ההכשרה עם תעודה המציעה כי הם הינם מוסמכים כביכול לעסוק בניתוח התנהגות) ויוצר ניגוד אינטרסים הפוגע באיכות מתן השירות ובאתיקה המקצועית של מנתחי ההתנהגות. מצב זה עלול לפגוע בקהל הלקוחות באופן ישיר ולעניות דעתי צריך להטריד גם אותך כעומדת בראש ארגון כה חשוב כאלו"ט אשר חלק מפעילויותיו כוללים מתן שירותי ניתוח התנהגות לילדים ובוגרים לפחות כשם שהדבר מטריד אותנו בארגון הישראלי למוסמכים בניתוח התנהגות.

6. אנו בהחלט מסכימים עם העמדה כי "הסדרה בתוך החוק תחת אחריותה ופיקוחה של מדינת ישראל ולאחר עמידה בבחינות ובדרישות שייקבעו על ידי משרד הבריאות בדומה ליתר מקצועות הבריאות המעוגנים בחוק, היא הדרך הנכונה והראויה להבטחת הרמה המקצועית ההולמת של העוסקים במקצוע זה, תוך הגנה על בריאות הציבור".

עם זאת אנו סבורים כי אין זה סותר את עמדתנו כי על משרד הבריאות לאמץ את הדרישות והקריטריונים שנקבעו על ידי ה-BACB, הגוף המקצועי היחיד בעולם למנתחי התנהגות, למעשה כבר היום אנו עובדים במרץ מול משרד הבריאות והמחוקקים על מנת להסדיר ענין חשוב זה.

7. העובדה כי היום עובדים באלו"ט מנתחות ומנתחי התנהגות מסורים שאינם מוסמכים אך עדין מבצעים עבודה טובה אינה סותרת את עמדתנו. כפי שמי שסיים לימודי משפטים או רפואה אך לא עבר בהצלחה את מבחני ההסמכה והרישוי אינו יכול לעבוד כרופא או עורך דין, כך אדם שסיים בהצלחה את לימודיו בניתוח התנהגות, יכול **אולי** ליישם התערבויות התנהגותיות בהצלחה, אך לא יכול להיקרא מנתח התנהגות, כיוון שאף גוף עצמאי לא הסמיך אותו לכך (כפי שצוין מעלה, אותו אדם עבר הכשרה – אך לא הסמכה). ההסמכה של הלשכה **העולמית** למנתחי התנהגות (BACB) מהווה רף מינימלי הנדרש מכל מי שמעונין לעסוק בניתוח התנהגות ולפיכך מהווה קריטריון מבדיל בין אלו שסיימו את לימודיהם וצלחו את מבחן ההסמכה לבין אלו שסיימו את לימודיהם ולא צלחו את מבחן ההסמכה. לפיכך, **העמידה בכל הקריטריונים של ה-BACB וקבלת ההסמכה הם הערובה היחידה למקצועיות, אתיות והגנה על הלקוח!** כמו כן, חשוב לי לציין כי מטרת המכתב שפרסמתי, לא היתה להבדיל בין מנתחי התנהגות טובים לבין אלו שאינם טובים אלא להבדיל בין אלו שעברו הסמכה ועמדו בקריטריונים מקצועיים ונוקשים שנקבעו על ידי גוף מקצועי בלתי תלוי, לבין אלו שלא עברו את ההסמכה ולא ניתן לדעת מהי רמת מקצועיותם. מהבחינה הזו, העסקה של מנתחי התנהגות מוסמכים אשר עמדו בכל דרישות ה-BACB צריכה להיות אינטרס משותף, מקצועי ואתי במטרה להגן על קהל הלקוחות. ברצוני לציין כי במגעים שהיו לנו עם גורמים רפואיים באלו"ט מצאנו הסכמה ברורה בכל הנושאים המצוינים מעלה.
8. לבסוף, אני רואה במכתבך הזדמנות לשיתוף פעולה במטרה להביא לעיגון המקצוע בחוק בצורה המקצועית והנכונה ביותר.
9. אשמח להיפגש עמך על מנת להבהיר נקודות אלו ונוספות באופן מעמיק יותר.

בברכה,

פרופסור עמוס רולידר BACB-D

מומחה מוסמך לניתוח התנהגות

יו"ר ארגון הישראלי למוסמכים בניתוח התנהגות

ראש המחלקה למדעי ההתנהגות – המכללה האקדמית כנרת

העתקים :

גברת בלה בן גרשון, מנהלת תחום אוטיזם, משרד הבריאות

גברת ליאת דוד, מזכירת הארגון הישראלי למוסמכים בניתוח התנהגות

חברי ועד הארגון הישראלי למנתחי התנהגות